

Издаје сваке
недеље.

Претплата се
шаље напред
уредништву
и без новаца
се лист ни-
коме слати
неће.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

Издаје и уређује СВЕШТ. И ПРОФ. Никола Поповић.

За све српске
крајеве стаје
на годину 60
гр. или 6 фор.
на по год. 30.
гр. или 3 фор.
на три мес. 15
гр. или 1 фор.
и 50 нов.
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

*Све ми је слободно, али није све на корист; све ми је
слободно, али не ћу да што облада многе.*

(I. кор. VI. 12.)

Истина да зеленаши и каишари, о којима зборисмо у последња два броја, упропастише материјално доста браће наше, али има их, који и са свог разметања и раскоштва остадоше без имања, постадоше сиротиња.

Свештеници би и у овом обзиру могли доста добра учинити свом роду, кад би сваки у стаду своје устајао против несмишљеног трошења, против лакоумног расипања имања на задовољавање оних потреба, које се од скоро времена у нас развише.

Наши очеви живеше просто: задовољаваше се оделом, које им домаћа чељад израђиваше; хранише се оним, што сами у својој земљи производише; за многе потребе, на које ми данас немилице трошимо, они и не знадоше; па бише у опште узевши много богатији, него што смо ми, који би требало да смо увећали тековину, коју нам чуварни очеви наши оставише. Место увећавања имања у нас се увећавају потребе и издатци. Ми заборављамо, како живеше и саме прве старешине наших очева, па се не угледамо на њих, већ се размећемо и у оделу и у храни и у кућевном намештају и у

свему, што само видимо ма где у свету. Ми живимо тако, али ћемо све више читати по новинама продаја кућа и баштина.

У сваком народу, у коме се не умножава имање, а нагомилавају потребе, које увећавају издатке, иде се наглим кораком к пропасти материјалној, к сиротињи пукој. Још је гора несрећа, ако се те нагомилане потребе не могу задовољити производима и прерађевинама земаљским, него се ове морају набављати из белог света. Овакво стање упроташћавало је државе и народе, или их је од негдашње величине доводило до незнатности у свету. А напротив народи, који се трудише, да се задовоље оним, што се у њиховој земљи произведе и преради, постадоше поред осталих узрока и због овог паметног свог поступка знатни и чувени.

Ми, што изгледамо светлију будућност своју, што имамо да извршимо започето дело својих очева, као да не узимљемо на ум, какво зло може донети нагомилавање потреба без увећаног имања, кад те потребе задовољавамо туђим производима а нарочито прерађевинама; кад не ћемо да се у уживању ограничимо; кад расипљемо оно, што су нам очеви стекли и оставили. Свет у нашим варошима, и ако с имањем стоји на једној мери, — да не кажемо, да пада — одева се све једнако туђинским прерађевинама, троши све више туђинских производа, а на варошане се угледа и доста сеоског света, па и с те стране пропада материјално.

Одучавати свет од раскоштва; учити га, да буде с малим задовољан; говорити му, да се не лакоми за производима, које друге земље рађају, и за стварима, које су израђене у богатим европским варошима; саветовати га, да буде чуваран, па да се брине о себи и своме потомству: — све то свештеници по свом ближем додиру са стадом својим понајпре могу чинити. Свештеник, коме лежи на срцу срећа и напредак рода свога, ваља сваком приликом да истребљује свако зло, које би у стаду своме нашао. Тако само моћи ће поред слу-

жителя божіег добити и лепо име родољуба и народњег добротвора.

Ако будемо чували и умножавали тековину, коју нам очеви оставише, ако се будемо угледали на њихово просто живљење, а не развијали потребе, за које наше стање не досеже, можемо се понадати, да ћемо довршити свети рад, који су они започели — задобити слободу и јединство српства.

Пролеће је слика нашег васкрсења.

Не кы глаголете, яко четиры мѣсѣцы сѣтъ, и жатка прїидетъ.

(Іоан. 4. 35.)

Господ наш, Исус Христос, упоредио је дан скончања овог света и нашег васкрсења с пролећем, кад се на дрвећу виде младе гранчице, озеленеле лишћем. (Мат. 24. 32.) С тога су неки свети оци хришћанске цркве говорили, да ће свеопште васкрсење бити баш на сам онај дан, у који је Христос васкрсао, а тај дан био је један од последних дана пролећњег месеца — Марта. Васкрсење христово основ је и пробраз нашег васкрсења; а пролеће је слика васкрсења зато, што се у пролеће повраћа у живот много, што се надазило рекао бих у рукама смрти. Свети Гирило Јерусалимски даје још томе, да је васкрсење Исуса Христа било у врту, које је Господ изволео учинити зато, да нас утврди у нади и нашег васкрсења; јер нам врт у пролеће даје најбољи образац васкрсења и повратка у нов живот.

Пролеће је већ ступило у своја права. Сва природа, као да е људма једно осећа, слави васкрсење христово. С тога бацимо поглед на природу у њеном савременом стању, како би у њеним појавима и променама прочитали поуцљиву проповед о нашем потоњем васкрсењу.

Као што природа у пролеће оживи, тако ће се и у дан општег васкрсења мртвих све испунити животом и

снагом. Видимо, како сад оживљава, листа и цвета биље, које је дуго као мртво и без живота под ледом и снегом лежало. Видимо, како семе, које је с јесени посејано за храну самртнима, сад красно niche и дише силом животном. Милунима цветова увело је најпре од жестоког летњег сунца, после од суровог дувања јесењих ветрова, дрва гола и у самом скелету остадоше; но где, чим се указа пролеће, повраћа се све к пређашној красоти својој и сили, к првашњем животу и радиности; земаљска површина изгледа сад као какав раскошни веленац (ћилим), дрва одевена лишћем, биље оживело, па се накитило прекрасним цвећем. Таква ће чудновата промена бити и у дан свеопштег васкрсења, кад ће се по речма Господа: „*обрадовати срце наше, а кости наше као трава никнути, те ће се познати рука, т. је. власт и сила Господа опима, који га се боје.*“ (Ис. 66. 14.)

Земаљски живот наш није ништа друго, него много-трудно, жестоко лето и зима; ми падамо овде једно за другим, као што отпада лишће с дрвећа, које је мраз побио. Земља прима тела наша, као што прима и семење — ради новог живота. И тако ће бити све дотле, док не приспе одређени рок свеопштег суда божјег и време другог доласка христова на земљу. Тада ће бити оно, што је речено у причи о 10. девојкама: „*задремаше све и поспаше*“ (Мат. 25. 5.) Но изненада у поноћ чуће се глас: *устајте мртви! се жениху градети!*

Свети апостол Павле убеђујући Коринћане у истини општег васкрсења мртвих, показује им зрна како клијају (I. Кор. 15. 35.) Васкрсење мртвих било је за незнабошце такав догмат, којим су се још више саблажњавали, видећи из искуства, где се тело човечије после смрти сасвим раствара. Из земље не може се, мислили су Коринћани, родити оно, што спада у састав човечијег тела, као н. пр. жиле, нерви, мишићи, крв, и. т. д. С тога су они питали: како ће мртви васкрснути? у каквом ли се телу појавити?

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

На то питање одговара апостол. „*Безумнице! ти што сејеш, неће оживети, ако не умре. И што сејеш, не сејеш тело, које ће бити, него голо зрно, било пшенично или друго какво; а Бог му даје тело какво хоће, и сваком семену своје тело.*“ (I. Кор. 15. 36, — 39). То значи: семе још није биље, које се из њега развија, но само зрно тог биља; тако исто бездушнo тело, није тело у самом оном виду, у каквом ће васкрснути, но само зрно тога тела. И по томе, као што Бог својом чудном силом чини, да се зрно пшенично развија у клас, а из зрна постаје потпуна биљка, тако ће исто и из праха и пепела нићи ново човечије тело. И почем ће то оживотворење праха бити у дан нашег општег васкрсења, то ће тај дан налицати на пролеће, кад се сва природа у нов живот повраћа.

У пролеће претвара се тужна зимња слика у веселу и прекрасну: што је зими било голо и ружно, сад носи дивну одећу; првашња бедна природа постала је богата и обилата. Тако ће бити и при васкрсењу мртвих: „*сеје се за распадљивост, а устаје за нераспадљивост; сеје се у срамоти, а устаје у слави; сеје се у слабости, а устаје у сили; сеје се телу телесно, а устаје телу духовно.*“ (Кор. I. 15. 42 — 44) Ето какву ће промену поднети наше тело у дан васкрсења мртвих!

„*Сеје се за распадљивост, а устаје за нераспадљивост.*“ Кад се смрт васкрсењем победи, онда тело, које је умрло, неће заиста више умрети, него ће остати нераспадљиво. Тело, које сад носимо, подлежи сваком бурном утицају и најпосле самој смрти; оно пропада од хладноће, глади и жеђи; прете му небројене болести; може га човек умртвити или дивљи зверови растргнути. Но нашто говорити о дивљим зверовима? кад му ма каква отровна муха може нанети самртну рану; може пропасти на сухој земљи, у води, ваздуху и огњу. Но све то неће нас више плашити после васкрсења; тих опасности нашем телу неће онда бити.

„Сеје се у срамоти, устаје у слави.“ Тело праведника, које је васкрело, разликоваће се од тела самртног, као што се леп сјајни драги камен разликује од грубог, тавног шљунка или блата. Тако ће с човечијим телом бити нешто налик на то, што бива с пепелом и песком, из којих постаје светао и провидљив кристал, који прелама зраке сунчане у обилатим цветовима дугиним. Из блатњаве и непровидљиве земље праве се особито танки, одвећ бели судови и ретке ствари. Но кад могу тако чудне промене бити на земљи, то колико чудније промене морају бити оне, што их је приправио највећи уметник? Зато и говори Господ преко пророка: „Што је блато у рукама лончаревил, то сте ви, доме Израилев, у руци мојој“ (Иер. 18 6.)

„Сеје се у слабости, устаје у сили.“ Место слабог, спорог и трмог тела, добиће праведници снажно и лако тело. Зато ће они — вели блажени Августин — моћи телом тако брзо ићи, као мисли. А сад много у том обзиру уступа човек и животињама! Птице путују сваке године с таквом брзином, да је према тој ход човечији као корњачин; не може дакле птицу човек са свима својим парним машинама достићи. Но кад садашње тело устане у снази, онда неће знати за малаксање и слабост сила. Као што је анђео господњи у један мах пренео пророка Авакума из Јудеје у Вавилон и натраг: тако ћемо исто и ми брзо ходити после васкрсења и прослављења нашег тела. Овде смо спори, тешки, а у старости сами себи тегобни, а тамо „окрилатићемо као орлови, потрчаћемо и нећемо се уморити, ходићемо и нећемо огладњети.“ (Ис. 40. 31.) Ако још додамо, да тело човечије подлежи небројеним болестима: један пати од очију, — другог мучи ухобоља, — трећи не може слободно да дише, — четврти страда од костобоље. Ко ће избројати сва страдања, којима подлежи тело човечије? Ко ће изрећати само оне патње, пред којима мучи лекарство? — Ако се, велимо, још то дода, онда колико ћемо бити уте-

шени тиме, што ће се тело наше после васкресења оденути силом и постати неприступачно болестима.

Најпосле вели апостол: „сеје се тело душевно — животињско, устаје тело духовно.“ Тело душевно значи тело животињско зато, што и животиње имају душу, не имајући у исто доба духа. С тога је тело наше садашње као и животињско, једно зато, што по строју свом има много заједничког с телом животињским, а друго, што оно често овлада духом, те чини човека робом ниских животињских страсти. Али прослављено тело наше неће бити такво: оно неће трпети ни глади ни жеђи, нити жељно бити сна; неће имати никаквих вештаствених граница; оно ће бити налик на тело, у коме је Христос васкрсао, и ушао кроз затворена врата; оно ће свуда доспети, као што допиру сунчани зраци кроз стакло и ваздух.

Нана су тела сад као дрва усред најаче зиме, — без лишћа, без рода, без сваког уреса; а она, што се зову прекрасна, примамљива, равна су оном дрвећу, на коме је иње створило разне слике; отресите иње, па ћете видети — само црило и ругобу.

У пролеће видимо највећу разлику у цвећу: њиховом виду, цвету и мирису, као да једно од другог чупкају, но свако има своја особита својства. Миришите љубичицу — па ћете мислити, да пријатнијег мириса нема; но ето — пред вама је ђурђиц, и морате рећи, да је надмашује. То исто мора се рећи за ружу, јазмин, бели крин и за много друго небројено цвеће: свако од њих има своја одличја. Таква ће разлика бити у достојанству и међу васкрелим телима. Тим поводом вели апостол: „није свако тело, — једно исто тело, него је друго тело човечије, а друго скотско, друго риље, а друго птичије. Друга је слава сунцу, друга слава месецу, и друга слава звездама; јер се звезда од звезде разликује у слави. Тако и васкрсење мртвих.“ (I. Кор. 15. 39.—41.)

Но повратимо се опет цвећу. Велика разлика његова

служи као симбол — слика велике разлике разних прослављених тела. Сваки нови вид даће прослављенима нову уладу. Има цвећа златног цвета, као: н. пр. шафран, — плаветног, као зумбул, — црвеног, као ружа и лала, — белог, као крин; једно се цвеће одликује својим мирисом, друго цветом, треће — и једним и другим. Тако ће се блистати и праведници: једни као злато, за особиту веру и љубав к Богу; други — као небеско-плави зумбул, за непрестано сећање неба и небеског судије; други опет — као пурпур, за проливену крв своју у славу Исуса Христа, други — као крин, зато што су сачували девство. Дивну слику те разноликости даје нам Господ у пролећњем цвећу. Кад красота цвећа тако весели и слади срца наша овде, — у овој дољи плача и проклетине; то како ће се радовати срце наше, кад види неописане дивоте небеског отацтва!

Пролеће нам је слика нашег васкрсења још и зато, што нам поред дивних и корисних биља доноси и кукољ, и отровне траве, и још — у већој количини, него доброг биља. Ту је коприва, што жеже; татула, од које се полуди; бодљива дикица и т. д. Видимо, да трула, мртва дрва расту, но немају новог лишћа, него гљиве и плесањ. Таква дрва не дају никакве наде, и зато су најбоља за ватру. Нешто налик на то, представља нам дан свеопштег васкрсења. Већи део људи васкрснуће у тузи, беди, плачу и ридању због вечног огња. Тела таквих људи постаће нераспадљива, но само ради увеличања њихове несреће. Ма како биле наше беде и невоље овде тешке, опет ће се умекшати тим, што ће им раније или доцније смрт крај учинити. Но те утехе неће имати грешници, јер: „*крв њихов не умире, и огањ се њихов не гаси.*“

Радује се земљорадник, кад посеје своју летину; радује се у нади на добру жетву. Но с радошћу његовом помеша се и страх, што једна олуја с тучом може му сву наду уништити. Права чиста и мирна радост очекује га

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

тѣк у време жетве. Таква осећања треба и ми да негујемо. О васкрсењу Господа морамо се радовати зато, што се на- дамо потоњем блаженству; но уједно се морамо плашити, да се та нада не уништи притиском светских буре. Права и чиста радост преправљена нам је у дан свеопштег васкр- сења, и онда ћемо се „веселити пред господом као они, што се о жетви веселе.“ (Ис. 9. 3.).

посрбио
у Голубинцима

Василије Николајевић,
свештеник.

Живот св. Јована Златоуста.

(Наставак.)

Златоуст питаше: „Којим начином човек може живети заједно са женскињем?“ па на то одговара: „може живети у браку или *прељубодјанију*. Но ту од скоро — вели он — завео се код нас и трећи начин. Људи имају уза се девојке, које им нису ни жене ни љубавнице. Ради чега их држе код себе? Свет их не штеди с одговором. Ја чујем на све стране где се говори: држу их ради тога, што је пријатно имати са- обраштаја с таквим особама. А то исто велим и ја, а рећи ћу још и више: дружење с таквим особама далеко је заним- љивије и пријатније, него што је и сами брак.....

„Но треба само замислити слику чемерног стања ових јадника, па тек онда оценити њихову несрећу! Они су налик на гладна човека, који види пред собом дивно намештени сто и на њему свакојаких јестива, али до којих се он не сме до- таћи. Гледање ово узбуђује још силније осећање глади. Тако ти је исто и с тим духовницима. Гледати вазда на оно, до чега се не смеш дотаћи, што не смеш уживати — то је му- ка страшна, неописана! И нашто им та мука, кад је могу избећи? Нашто.... то се види, да је болест њихова до- шла до крајности.“

„Но веле, да они и не маре, нити се у њима узбуђују такве жеље. Желео бих ја — вели Златоуст — видети тако срећних људи, — људи, који би владали таквом јаком снагом воље. Не велим, да их нема никако. Но ја бих желео, да се могу уверити у истини, да здрав човек, у потпуном цвету своје младости, може живети у једном дому с девојком заједно: с њом обедати, шалити се, смејати, а међутим бити слободан од свију ниских жеља и не осетити никаквог потреса, никаквих страсти! Но не могу и неће ми се да верујем. Нека ме осуђују, како хоће, и нек ме називљу бездушним! Знам, да они веле: па куда ће те сиротице? Њима је нуждан старатељ, чувар, хранитељ.“

„Леп одговор, од кога треба да покријете лице своје! Зар нема другојачије сиротиње? Камо вама бабе и старци нејаки? Где су вам болесне и сакате жене? Где је сиротиња мушке стране? Ваша љубав и ваше старање имало би у овом случају далеко веће цене и значаја. Но ове старе ви не желите, да видите ни на сну. Ви волите само оне, које су лепе и младе.“

(Наставиће се.)

Нешто о примању вере Христове код Руса.

(Наставак.)

У суседству с руском земљом живљаху на југу, истоку и западу различни народи. Једни од њих вероваху веру јеврејску, други мухамедовску, а једни опет хришћанску. Ови последњи бејаху већ у то време подељени на веру грчку или православно-источну, и веру латинску или римо-католичку. Грци изодавна жељаху, да Русе обрате у своју веру, што знађаху, да ништа тако не зближаваше у то доба народе као вера, а зближење с Русијом било им је од преке потребе како зато, што су с њима имали трговачке своје послове, тако и зато, да прекрате између себе оне грдне ратове, који се по јужном крају садашње Русије вођаху у

велико између њих и Руса. Ово исто имађаху на уму и мухамедовци, којима принадлежаху и Бугари, становници око реке Волге, и један део Козара, па и Јевреји, који живљаху у царству Козарском; јер сви осеђаху снажну руку кнеза Кијевског, па по овоме сваки жељаше, да га обрати у своју веру. А хришћани латински или римокатолички, којих глава сеђаше у Риму, и ако бејаху подалеко од Русије, жељаху опет да обрете Русе у своју веру, ако не зато, што су од њих зазирали штогод због снаге и моћи њихове, а оно зато, што Рим имађаше ту жељу, да буде глава свију народа као и пре, и што је ово могао добити тек средством вере своје, коју се стараше да распространи по целој свету.

Те тако сви ови, кад само чуше, да је кнез Владимир незадовољан с вером незнабошком и да тражи другу бољу, савршенију веру, похиташе с понудом своје вере, и сваки од њих стадоше хвалити пред њим своју веру. По предању најпре дођоше к Владимиру бугарски мухамедовци и почеше му предлагати своју веру. „Како то може бити, — говораху они кнезу Владимиру — да ти као паметан и разборит кнез, немаш и не знаш правог закона, већ верујеш у некакве кипове и богове земаљске! Узми наш закон, као закон прави и истински.“ Владимир их запита, да му кажу, у чему се састоји вера њихова. На које му они одговоре: „ми верујемо у једнога Бога и Мухамеда пророка његова, који нас је научио, како ваља радити и живети.“ А за овим они протумаче Владимиру главне основе закона мухамедова. Учење мухамедово беше такво, да се није могло не допасти људма ратоборним, страсним, који љубе задовољства и сласти овог света. Учење ово не само да допушта ратове, освету, већ шта више и заповеда, да се ово чини; не само да допушта свакојака телесна задовољства овде на земљи, већ их обећава својим последницима и за гробом. У рају, по учењу мухамедову, биће вечне и непрестане игранке и весеља, вечно и непрекидно једење и пијење. Све се ово веома допаде

Владимиру. Једно само беше, што му не изађе по срцу. Мухамед је родом из Азије, па у тамошњој топлој клими шкодљиво беше употребљавати вино, те због тога он забрани својим последницима пити вина. Владимир кад ово чу, не даде више ни говорити. „Идите, — рече он посланицима мухамедовским — откуда сте и дошли. Код нас у Русији без пића нема весеља ни живота (Руси веселје пить — мы не можемъ безъ того жить).“ И овим речма испрати он мухамедовце.

После тога дођу к њему римокатолици и отпочну своју понуду: „нас је оправно к теби Папа наш и рекао, да ти овај поздрав донесемо: земља твоја, као што је и наша земља; но вера ваша не наличе на веру нашу; јер је вера наша светлост а ваша мрак. Ми служимо Богу, који је створио и небо и земљу и звезде и месец и *всякое диханіе*, а ви служите простом дрвету — кипу.“

Владимир их запита, да му кажу, у чему је вера њихова. Посланици Рима бејаху људи хитри, вешти и обазриви. Они знађаху ући свакоме у вољу ради својих далеких цели. Они су без сумње морали дознати, шта се Владимиру допадало од оних предлога, што му предлагаху мухамедовци и шта му се напротив није могло допасти. И знајући, да Владимир не прима никакву стегу, што се тиче јела и пића, они не хтедоше на први мах плашити га оним уздржањем, какво захтева вера хрстова од свакога последника њеног, већ му рекну овако: „истина је, да и наша вера хоће неког уздржања, али опет по *мери снаге* свакога. А у осталом *и онај, који пије и једе, пије то и једе у славу војсцију* — заврше они речма апостола Павла. Владимир помисли-помисли, па им одговори: „Идите, — вели — својим кућама, наши очеви нису отуда веру примали.“

(Наставиће се.)

Св. Ђорђе великомученик.

(Свршетак.)

И заиста ми видимо св. Ђорђа и од ове муке избањена, спасена. На њега изнова виче Диоклитијан, изнова

сакупља сабор и у сабору пита и заклиње Ђорђа, да му каже, којом силом, каквом ли мађиском вештином он спасава себе од таквих мука, које надмашују људску природу. Но од уста св. Ђорђа он могаше чути свагда један — те — један одговор: „именом Исуса распетог добијам спасење; јер он је рекао својим последницима, да и влакно с главе њихове неће опасти без воље његове.“

Сумњајући се, да је заповест његова у свему као што треба испуњавата, Диоклитијан измисли сад такво мучење за Ђорђа, које би се извршило пред његовим очима. Нареди, да се донесу говоздене чизме, да се одоздо испробају клинцима, да се уснију, па надену Ђорђу на ноге. И заповест царска би на мах извршена.

Св. Ђорђе само ово изговори: „укрепи, Господе, дух мој, да у мисли на те и на твоје муке трпељиво издржим и ово искушење.“ Па затим пружи ноге у уснијану обућу. Горећи тако с ногу он гораше срцем и душом према свом позиву, према значају и опредељењу своме. Па зато у мукама овим говораше још силније, још јаче и снажније против злобе и неправде цареве. „Безумниче! — говораше цару — зар ти мислиш, да мучењем примораш верног слугу Исусова, да се одрече Господа и саздатеља свога? То ли је оруђе, којим се побеђава истина, којим се одузимљу људма убеђења? Не бојим се ја оних, који су кадри, да погубе само тело: ја се бојим онога, који може погубити и тело и душу.“ Још хтеде свети Ђорђе говорити, но Диоклитијан ускипе у гњеву и нареди, те га дочепаше и изведоше на пијаци, па тукоше дуго и за много волујским жилама, питајући га и ругајући му се: „хоћеш ли опет да говориш с царем, да се онако понашаш и да будеш подржљив према њему.“ Затим га онако измучена и испребијана баце у тамницу. Но кад свети Ђорђе, укрепљен духом христовим, наскоро оздрави и опет започе, да разноси своје мисли, своја убеђења према распетом, Диоклитијан изнова сазва своје вели-

каше и питаше их, да ли му не би умели што казати о тако не-схватљивом узроку. На то ће рећи један од њих, по имену Магнентије: „то ништа није, о царе, већ опсена. Ти имаш у свом царству знатног мађионика Танасија. Доведи га и препоручи, нека уђе у траг томе делу.“ И цар дозвољава Танасија, па му рече: „или ми пронађи тајну, или гледај, да специјално каквим уклониш Ђорђа с овог света.“ Танасије с највећом услугом извади из цепа два стакленцета, напуњена неком течношћу, и пруживши једно цару рече: „ако хоћеш, да се свакаж Ђорђева испољи, то нек попије ово стакленце.“ Свети Ђорђе попи и једно друго. На прво рече: и брзи покинјутса ш имени твоємъ. А на друго: и лице што смѣртно испіютъ, не кредитъ ихъ. Гледајући ово чудо и сам Танасије паде на колена пред светог Ђорђа и признаде Исуса за Бога истиног и правог, молећи у исто време св. мученика, да му опрости грехове, које он учини у заблуди и незнању своје. К овоме се придружише и многи из гомиле народа. Но Диоклитијан и опет не попусти. Запретивши узрујаном свету, да уђути, он рече: „видите ли, људи, пакост, злобу и досетљивост ових мађионика! Неверан овај Танасије, помажући другом мађионику, који је као и он, превари ме и место отрова даде му друго нешто да попије.“ Ово говорећи заповеди одмах, те Танасија без икаквог даљег испитивања и истраживања одведе на губилиште и мачем главу му одсекоше, а светог Ђорђа у тешке окове метнуше и у тамницу затворише, докле цар измисли, каквом ће га муком уморити. Заповеђено беше не пуштати к св. Ђорђу никога, и свакога оног сматраше за царскога противника, који би се после ове заповести усудио отићи до Ђорђа и слушати његову науку. Многи стражари тамнички па и неки орач Гликерије, који не могаше одржати ову царску заповест, падоше као жртва за преданост своју к св. Ђорђу.

Међутим цар дозвав к себи верног саветника свог Магнентија Антипата учини договор, да се одреди сутрадан

јаван суд пред Аполоновим *капићемз* и да се свенародно Ђорђе осуди.

У очи дана, кад се имао овај суд извршити, стајаше св. Ђорђе на молитви у тамници. Мртва тишина обузимаше га са свију страна, само што се по кад-кад чујаше звука од тешког гвожђа, које окиваше и ноге и руке Ђорђеве. „Докле ћеш, о Боже, мучити тако твоје избране? — говораше он у молитви — докле ли трпети, да лаж царује у свету а истина крије своје лице по тамници? Ослободи једном слугу твога или увећај број твојих последника, да не погине у свету овом истина.“ Изговоривши ово он покрије очи своје рукама и задремље. У лакој сну свом угледа више главе Исуса, који га једном руком подизаше, а другом мученички венац на главу му меташе, па љубећи га овако говораше: „много се иште времена, о Ђорђе, да истина, коју сам ја донео на свет, и коју ти и други налик на те разносите и сејете по разним странама, никне, порасте, сазре и плод принесе. Ти си доста у корист ње порадио. Сад ти остаје, да оно, што си посејао, залићеш чистом крвљу твојом, па да ишчекујеш обилата плода. Ево ти венац мученички! крепи се и спреми Богу на истину.“ Кад се св. Ђорђе из сна прену, поблагодари Богу на овом виђењу и радоваше се, што ће скоро лицем к лицу гледати Госнода. У то доба отворе се врата од тамнице и св. Ђорђе одведен би на јаван суд.

Јутро беше дивно и красно а судилиште богато украшено и окићено. Цар сеђаше у златноме столу своме, а око њега придворници и великаши са још мноштвом света свакојака. Цар изведе преда се мученика и поче му говорити умиљатим и ласкавим речма: „Видиш ли, Ђорђе, колико сам милостив према теби? Нек су ми сведоци моји богови, давно би и давно тебе нестало, да не штедим младост твоју, цвет красоте, разума и јунаштва твога. Веруј ми, да сам намеран, да те узмем за првога до мене у целоме царству моме, само узми правац други и признај, да је оно истина,

коју ја признајем и којој се клањам.“ „Ајде да видимо ту вашу истину“ — одговори св. Ђорђе, и одмах пође *капишчу* Аполону. Цар мишљаше, да је мученик већ обраћен к старој вери и да ће се изнова поклонити Аполону и принети жртву, па пође одмах за њим и позове цео народ, који ту беше, да га прате. Но мученик како дође пред Аполона, започе оваку беседу: „Један је Бог прави и то на небу, а ово су кипови.“ Изговоривши ово удари руком по кипу и превали га. То исто учини и с осталим мањим киповима. Народ, који том приликом беше у пратњи, плане сад гњевом, кад виде богове своје посрамљене, па ухвати св. Ђорђа и повуче по улици, вичући цару: „уби! изреци смртну пресуду!“ Царица Александра, која доде скриваше веру своју у Христа, изађе сад на сусрет распаљеном свету, и не могавши доћи до Ђорђа због множине света, викаше из свега грла: Боже Георгіевъ, помози миѣ, јкѡ ты еси единъ всесиленъ! Видећи, да и сама царица прелази на страну хришћанску, Диоклитијан уздржа последњи свој суд над Ђорђем, док само доведе преда се царицу и испита је о узроку отпадништва њеног. „Шта би с тобом, о Александро? — говораше цар царици. — Може л' бити, да и ти издајеш своје богове па и мене, мужа свога?“ Но царица обрте главу од њега и не хте му одговорати ни једне речи. Ово још већма разјари цара и он ту одмах изрече пресуду: „Злѣйшаго Георгіа, Галилеаниномъ себе быти исповѣдавшаго, на воги же и на мене много хѣликшаго вѣрѣ со Александроу царицею, растлившекса волхвоканіи онагѡ, и томѣ подобнымъ безвѣіемъ боги оукорившю, мечемъ посѣши повелѣваю.“

Војници зграбише и Ђорђа и царицу и повукоше ван града, да посеку. Царица још у путу, малаксавши телом, седе, помоли се Исусу и предаде душу своју, а св. Ђорђе прославивши Бога за све, преклони главу своју под мач, те тако зали убеђења своја мученичком крвљу и удостоји се нетлѣннаго и вѣчнаго вѣнца.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА